

Pasje, hobby i pożyteczne bziki - jak uczniowie rozwijają swoje zainteresowania twórcze

"Twórczość to zdolność do wszelkiego rodzaju wytworów lub pomysłów, które są w zasadzie nowe lub nowatorskie i nie były uprzednio znane osobie wytwarzającej" (Drevdahl)

Uczniowie mają różnorodne zainteresowania i uzdolnienia. Aby dziecko mogło odkryć swoją pasję konieczne jest stworzenie sposobności do odkrywania własnych zainteresowań ucznia. Dziecku w odkrywaniu świata, najbliższego otoczenia pomaga najpierw rodzina, a później przedszkole i szkoła.

Aktywność twórcza pozwala dziecku lepiej poznać otaczający świat, jego właściwości, elementy, relacje między nimi. Dzięki niej dziecko buduje swoje miejsce w świecie. Aktywność twórcza jest przejawem poziomu jego rozwoju, jak i czynnikiem stymulującym dalszy rozwój.

Pomagając mu w tym, ćwiczymy jego uwagę, spostrzegawczość, wzbogacamy słownik, poszerzamy i utrwalamy wiadomości o otaczającym świecie, inspirujemy do dalszych poszukiwań, rozwijamy postawę twórczą. Dlatego już od przedszkola należy wdrażać wychowanków do aktywnego i odważnego podejmowania problemów, które wzbudzając twórczą lub badawczą postawę, pozwolą ukształtować chętnych do odkrywania i kreowania pożądanych wartości duchowych i materialnych.

Pracując z dziećmi w sposób otwarty wyzwala się ich aktywność ruchową, literacką, muzyczną, plastyczną, teatralną, pozwala się im współuczestniczyć w odkrywaniu świata, czyni się je podmiotem wychowania, a nie biernym przedmiotem.

Podstawowymi formami twórczej aktywności dziecka są:

- **ekspresja ruchowo-mimiczna** – realizowana jest poprzez gest, mimikę twarzy (w celu wyrażenia stanów emocjonalnych), pozę ciała, spontaniczny ruch (machanie kończynami, podskakiwanie);
- **ekspresja ruchowo-muzyczna** – nadawanie ruchowi rytmicznego wyrazu i symbolicznego znaczenia, improwizowany taniec, interpretacja algorytmów tańca zgodnie z rytmem i charakterem (nastój) utworu muzycznego;
- **ekspresja słowna** (werbalna) – zachodzi tu czynność wyrażania emocji poprzez modulację barwy i dynamikę głosu (krzyk, śmiech, płacz), a także poprzez nadawanie emocjonalnego znaczenia symbolom słownym, służącym do wyrażania odpowiednich treści, samodzielne próby tworzenia nowych konfiguracji słownych (poezja i proza dziecięca) w celu wyrażania głębszych stanów świadomości i podświadomości;
- **ekspresja słowno-muzyczna** – przejawia się w spontanicznym wokalizowaniu (nuceniu melodii), improwizowaniu słów i melodii, niekiedy bywa połączona z ruchem ciała, tańcem. Często mamy także do czynienia z indywidualną interpretacją poprzednio wyuczonych fragmentów melodii i słów piosenek;
- **ekspresja muzyczna** – jest zbliżona do form wyrazu poprzednio wymienionych, a oprócz tego ma tu miejsce improwizowana gra na instrumencie muzycznym bądź "gra" na instrumentach zastępczych (oparcie krzesła, butelki), a niekiedy "gra na niby" (trąbienie bez

trąbki, wystukiwanie rytmów bez użycia bębna, naśladowanie barwy tych instrumentów własnym głosem);

- **ekspresja plastyczna** – jest najbardziej powszechną formą ekspresji. Dzieci w wieku poniemowlęcym, przedszkolnym i młodszym szkolnym samorzutnie rysują, malują pędzlem i palcami, formują w materiałach miękkich, takich jak plastelina, modelina, mokry piasek na plaży, montują formy dekoracyjne i przedstawiające z różnych materiałów odpadowych na płaszczyźnie i w przestrzeni. Wszystkie zabawy senso-plastyczne stymulują wszystkie zmysły dziecka, a więc wspieramy ogólny rozwój oraz małą i dużą motorykę.
- **ekspresja konstrukcyjno-techniczna** – przejawia się w dziecięcych próbach konstruowania pojazdów (środków lokomocji), budowli, urządzeń technicznych i przyrządów, niekiedy „na niby” ze sprzętów domowych, pudełek, mebli i wycofanych z użytku urządzeń gospodarstwa domowego oraz ogólnie dostępnych zestawów klocków i półfabrykatów ("Mały konstruktor", "Mały inżynier");
- **ekspresyjna twórczość zabawowa** – na ogół jest syntezą wymienionych uprzednio form ekspresji (...) Zabawy ekspresyjne zaliczane są do zabaw twórczych, w odróżnieniu od zabaw naśladowczych i dydaktycznych. Jest to najbardziej uniwersalna forma wielostronnej aktywności twórczej. Nastawiona jest na kreowanie układów społecznych, życia "na niby" z cechami animizmu i antropomorfizmu, ale mimo tych cech "zabawa w życie" traktowana jest przez dzieci serio. Dlatego też jest najlepszą i najbardziej wszechstronną formą aktywizacji i stopniowego wprowadzania dziecka w realne życie społeczne człowieka.

Wszystkie formy ekspresyjnej twórczości dziecka mają ogromne znaczenie dla kształtowania twórczej postawy wobec rzeczywistości, twórczego stylu życia dojrzałej już jednostki. Są one również bazą dla dojrzałych form twórczości. Intensywna aktywność poznawcza i twórcza w dzieciństwie jest podstawowym warunkiem twórczości późniejszej. Dostarcza ona wiele satysfakcji, rozwija niezależność i autonomię.

Literatura:

1. R.Gloton, C.Cero "Twórcza aktywność dziecka", WSP, Warszawa 1985
2. J.Uszyńska-Jarmoc "Twórcza aktywność dziecka", Białystok 2003.
3. J.Zborowski "Rozwijanie aktywności twórczej dzieci", Warszawa 1986.
4. B.Stankiewicz "Zabawy twórcze i widowiska lalkowe w wychowaniu przedszkolnym" WSP, Warszawa 1975.
5. E. Hurlock "Rozwój dziecka", Warszawa 1985.
6. M. Kwiatkowska (red.), "Podstawy pedagogiki przedszkolnej", Warszawa 1988.
7. E. Żórawska-Dobrowolska "Nitką malowane ABC wyszywania", Opole 2003.
8. B. Palewicz-Ryży, K.Kózka-Wrodarczyk "Robótki na paluszkach", Konstancin Jeziorna 2017.

Opracowały: I. Fidytek-Dyl, E.Zyzańska